

Bešeda

Predšednika Skupštine Crne Gore i PS OEBS-a Ranka Krivokapića

Narodnim poslanicima Skupštine Republike Srbije na 4. posebnoj Šednici

11. jul 2013. – Narodna Skupština Republike Srbije –

**Uvaženi predšedniče Stefanoviću,
Potpredšednici,
Poštovane kolegice i kolege poslanici,**

Izuzetna mi je čast da Vam se obratim u ime PS OEBS-a i u ime Skupštine Crne Gore, **po prvi put jednom nacionalnom parlamentu** - sa funkcije Predšednika PS OEBS. Želim da time istaknem i **posebno poštovanje** gradu u kojem se još 1978. održao drugi od osnovnih skupova tadašnje Konferencije o evropskoj bezbjednosti i saradnji i **posebno poštovanje** Republici Srbiji - zemlji koja će predšedavati u godini jubileja - 40 godina OEBS-a.

Imao sam tu istorijsku privilegiju da pod ovim svodom šedim i djelujem kao poslanik, sedam godina, u dva državna oblika. Imao sam čast boriti se zajedno sa vama za mir, dobro - građansku demokratiju u teškom vremenu zla koje je bilo ophrvalo, nekad zajedničku nam domovinu.

Danas imam posebno zadovoljstvo da se u u ovom najvišem domu demokratije u Republici Srbiji, kao prvi crnogorski zvaničnik od obnove nezavisnosti, obratim se kao predšednik najveće Parlamentarne skupštine na svijetu – Parlamentarne skupštine OEBS-a. Srce tog izbora je predana i iskrena podrška balkanskih predstavnika de je emocija poštovanih kolega iz Narodne Skupštine bila posebno inspirativna za sve poslanike Parlamentarne skupštine.

No moja emocija je svakako i mnogo veća kad vam kao predsjednik Skupštine Crne Gore čestitam otvaranje pristupnih pregovora - istorijski korak na putu Republike Srbije ka Evropskoj uniji.

To je potvrda hrabrosti u donošenju najtežih političkih odluka i predanog rada koji je Republika Srbija pokazala u godinama koje je trasirao pokojni premijer Zoran Đinđić.

Uskoro ćemo zajedno biti u pregovaračkim poglavljima i na tom putu Srbija može na Crnu Goru kao i vazda računati.

I

Poštovani narodni poslanici,

OEBS je danas najveća regionalna, bezbjednosna organizacija u svijetu koja okuplja 57 država učesnica i ima 19 misija na terenu, pružajući ključni doprinos u tri dimenzije – ljudskoj, vojno-političkoj i ekonomsko-ekološkoj.

U okviru brojnih pokušaja i inicijativa, sa ciljem jasnijeg oblikovanja uloge OEBS-a u savremenim globalnim političkim okolnostima, svakako da je **Helsinški + 40 proces** posebne obaveznosti za sve članice.

Helsinški +40 proces je najnoviji pokušaj da se revitalizuje vizija i uloga OEBS-a u **Evro-atlantskoj i Evroazijskoj bezbjednosnoj arhitekturi** i poveća njegova efikasnost. Ishod ovog procesa treba da označi novu epohu razvoja OEBS-a, da našu organizaciju reformiše, produbi postojeće komparativne prednosti, ojača međusobno povjerenje, obezbijedi mehanizme za odgovor na nove izazove, te da prevaziđe aktuelne funkcionalne probleme koji umanjuju efikasnost u djelovanju.

Helsinki 1975 je bio odgovarajući i sveobuhvatan odgovor sa vidljivim rezultatima na izazove koje je nametala jedna epoha, dok Helsinki 40+ treba da reafirmiše ulogu OEBS-a danas, u ne manje izazovnom vremenu.

Ovaj, kao i svi drugi procesi čiji je cilj reforma OEBS-a, može biti dostojno dočekan jedino ako znamo da međunarodno bezbjednosno okruženje nije uniformno i homogeno. **Dolazimo iz zemalja različite tradicije, političke kulture i predrasuda. Sve to vodi i do različitih očekivanja od ove jedinstvene organizacije multilateralne bezbjednosti.**

Koliko god znali da vrijeme krize traži snažno **timsko liderstvo**, isto tako znam da našoj organizaciji, kao uostalom i svakoj drugoj, može biti dobro samo ako cjelina teži dobru. Tom cilju zajedništva bićemo bliži samo ako se budemo međusobno uvažavali, razumjeli jedni druge. Tom cilju bićemo bliži tako **što ćemo naše odnose graditi na kooperaciji, a ne samo pukoj koegzistenciji.**

U većem dijelu područja koje pokriva OEBS, finansijska kriza povećava rizik od moguće političke nestabilnosti, što takođe može dovesti do povećane napetosti među zemljama susjedima. Kao rezultat smanjenja perspektivnosti i napretka u području ekonomije i ljudskih prava, bezbjednost se ponovo nameće kao nezaobilazna tema.

U godinama koje su pred nama Parlamentarna skupština OEBS-a će imati za cilj i obavezu da radi na afirmaciji i potvrdi svoje jedinstvene uloge na međunarodnoj političkoj sceni. OEBS može sebi dozvoliti da bude statičan samo na jednom polju: polju njegovih vrijednosti. Te vrijednosti moraju ostati nesporne, posebno sada, više nego ikada, kada je međunarodni kontekst pod intezivnim promjenama.

II

Poštovane kolege,

Misija OEBS-a je stalna pomoć Republici Srbiji u izgradnji samostalnih, odgovornih i efikasnih demokratskih institucija, posebno na područjima vladavine prava, ljudskih prava, slobode medija, sprovođenja zakona i zaštite životne okoline.

Takođe, naš cilj je podrška civilnom društvu i potsticanje regionalne saradnje i pomirenja, koje će doprinostiti održivom, bezbjednom i stabilanom društvu svih građana Srbije.

Kroz Program za parlamentarnu podršku želimo podržati rad poslanika u cilju jačanja njihove zakonodavne i kontrolne uloge. Parlamenti snažno jačaju svoju vitalnost kroz programe stručnog usavršavanja zapošljenih.

Danas Parlamenti postaju značajni centri istraživanja i analize. To je osnov na kojem poslanici mogu graditi svoje stavove i zastupati ono najbolje iz

komparativnih analiza, kako bismo legislativom naša društva činili boljim i ugodnijim za život.

PS OEBS-a će u ovom mandatu posebnu pažnju usmjeriti ka projektima e-Parlamenta kako bismo omogućili što transparentniji i efikasniji rad najviših zakonodavnih tijela država.

Parlamenti moraju imati svoja vrata široko otvorena za svoje građane i civilni sektor, praćen budnim okom slobodne javnosti. Na taj način ćemo osigurati da Parlament bude ušće bogastva različitih stavova i struka, zarad što boljih rezultata koje će društvo ošjećati.

Budžet OEBS-a za Srbiju od 2002. do 2013. bio je više od 100 miliona eura, što nedvosmisleno pokazuje da je OEBS itekako voljna i spremna da ulaže i pomaže ove procese.

Uvažene kolege,

Potrebno je istaći da je Srbija ostvarila značajan napredak u oblasti vladavine prava i zaštite manjina, kao i u borbi protiv korupcije i kriminala.

Takođe je vidljivo sve značajnije učešće Skupštine Srbije u radu Parlamentarne skupštine OEBS-a i Savjeta Evrope. Ovi primjeri oslikavaju unutrašnje jačanje ove institucije u političkom sistemu zemlje, što vodi i snažnijoj parlamentarnoj diplomatiji.

Dobijanje datuma pregovora za učlanjenje u EU hrabri i daje pozitivne signale da Beograd i Priština imaju i parlamentarnog kapaciteta u međusobnom dijalogu.

Taj dijalog u samom svom cilju moram imati komponentu bezbjednosti, što je i osnovni temelj OEBS-a, koja će voditi višeslojnoj normalizacije odnosa u regionu.

Narodna Skupština Republike Srbije može računati na savjetodavnu i stručnu pomoć PS OEBS-a na njenom putu daljih reformi i snaženja.

Parlamenti, posebno u ovom dijelu Evrope, imaju ključnu ulogu generatora mira, stabilnosti i pomirenja.

III

Poštovane kolege,

U području OEBS-a, parlamenti su značajno ojačali svoju ulogu u političkim sistemima u posljednjih nekoliko godina. Lisabonski ugovor, kao i razvoj parlamentarnih sistema u novim demokratijama, veoma doprinose jačanju nadzorne uloge parlamenta, kao i jačanju parlamentarne diplomatije u našim zemljama.

Parlamenti pod pritiskom krize počinju uviđati da će bez snaženja njihove kontrolne uloge **krize postajati normalnost.**

Izazovu krize, očigledno je, uobičajni politički »praktičari« ne mogu odgovoriti. Praktičari održavaju stvari dok funkcionišu, ali nemaju sposobnost da ih mijenjaju. Iz ovog stanja pojedinačno a ni zajedno bojim se nećemo moći izlaziti bez **snažnog liderstva i vizije. A njegov osnov je jaka parlamentarna demokratija.**

»Menadžerske vlade« su krizu pretvorile u pojam VIS MAJOR. A kriza je rezultat pogrešnih političkih odluka.

Parlamenti zato moraju biti mjesto koje će otvoriti prostore neprijatnih istina i uzeti odgovornost bolnih promjena.

Mi parlamentarci smo birani prvenstveno da gradimo puteve sigurne budućnosti a ne trenutne voljenosti. »Mandatna pamet« nije dostojna posvećenosti na koju smo obavezni prema građanima koji su nas birali.

Često se gubi iz vida da su parlamenti izvorišta demokratskog legitimiteta. To često prenebregava i javnost, a i naše kolege iz izvršne vlasti koji svoj legitimitet crpe iz parlamenta. Znamo izreku - Kad se voda zamuti vratimo se njenom izvoru – snažnom parlamentarizmu.

IV

Poštovani narodni poslanici Republike Srbije,

Danas čitav naš region stremi ka Evropskoj uniji upravo kroz povratak trajnim vrijednostima : zajedništvu, toleranciji i društvenoj pravdi. Tekovinama koje su ujedno i istinsko, neprolazno nasljeđe evropske civilizacije.

Nakon raspada zajeničke nam domovine prošli smo kroz najgrđe dvije decenije, samostalnih odluka južnoslovenskih naroda. Videli smo da nejedinstvo vodi u nesreće, dok nesreće naknadno ponovo vraćaju ljudsku potrebu zbližavaju onih koji su više od 70 godina stvarali mnogo zajedničkog dobra.

Srbi i Crnogorci imaju posebnu obavezu, da svoje mnogo puta dokazane bliskosti, iskoriste da jednom za vazda osude i neke pogresne politike koje su se desile i u međusobnim odnosima . Naše čojstvo i junaštvo istorijski nas obavezuju da se suočimo sa svojim djelima i nedjelima. Zatvaranjem istorijskih sporova dajemo primjer ostalima na Zapadnom Balkanu i time otvaramo nove mogućnosti pune zajedničke posvećenosti regiona teškim izazovima budućnosti.

Znamo već da bez pravde nema ni povjerenja ni trajne stabilnosti.

Nama, Južnim Slovenima i ostalima na zapadnom Balkanu , danas, u danu evropskog šecanja na Srebrenicu i sve nevine žrtve balkanskih sukoba, treba jedinstvo u zajedničkom progresivnom i emancipatorskom projektu. Ono je mnogo važnije od jedinstva koje obezbjeđuju **zajedničke granice nekada jedinstvene države**. Ma kako se jednostavna i sama po sebi razumljiva činila ta lekcija, naša istorija je dokaz da je mi još nismo doboro naučili. Braneći granice iscertane u prošlosti odveć smo se često i odveć lako odricali budućnosti.

Saradnja, svijest o zajedničkom dobru, volja da se susjedov uspjeh prihvati i kao svoj i kao motiv. Politika ravnopravnosti , koja je nužna za trajne dobre odnose – to je, vjerujem, **budući politički portret našeg regiona**. Dobro svakog od nas čini dobro svima nama posebno kad se to dešava u nama bliskoj Srbiji.

Mi ne možemo učiniti boljom našu istoriju, ali moramo uzeti odgovornost za našu sadašnjost i budućnost. Veliki Miloš Crnjanski nam je davno poručio.

“Srećni narodi gledaju u budućnost “

Poštovani , i zato mi dozvolite da svoju bešedu završim čisto po
crnogorski , NEK JE VJEČNA SRBIJA.

Ranko Krivokapić